

REPORT

Дослідження щодо програми «Дім для українців»

Міністерство з питань вирівнювання можливостей, житлового господарства і громад та Міністерство внутрішніх справ

Ключові факти

131 000

Кількість людей, які прибули до Великої Британії за програмою «Дім для українців» (далі «програма») станом на 28 серпня 2023 року

77%

Відсоток віз за програмою, розглянутих Міністерством внутрішніх справ протягом 15 робочих днів, у період до кінця липня 2023 року

2.1

млрд ф. ст.

Загальний обсяг фінансування, наданий урядом за цією програмою станом на вересень 2023 року

1,1 млрд ф. ст.

тарифне фінансування, надане Міністерством з питань вирівнювання можливостей, житлового господарства та громад місцевим органам влади до кінця 2022-23 року для цілей надання підтримки та сприяння інтеграції прибулих з України (10 500 фунтів стерлінгів на особу, зменшене до 5 900 фунтів стерлінгів на особу після 31 грудня 2022 року)

4 890

кількість сімей, що перебувають у рамках програми в Англії, які стали бездомними або опинилися під загрозою бездомності в певний момент між березнем 2022 року та серпнем 2023 року

650 млн ф. ст.

фінансування програми, анонсоване у грудні 2022 року, що надається через Житловий фонд місцевих органів влади (500 млн фунтів стерлінгів) та програми профілактики бездомності (150 млн фунтів стерлінгів), хоча не всі ці кошти будуть витрачені на українців

248 000

кількість осіб, які зареєстрували «висловлення зацікавленості» в тому, щоб стати спонсором у рамках програми

73 759

кількість осіб, які подали заяву на спонсорство українського гостя в рамках програми

Березень 2025 року

місяць, коли у перших українців, які прибули за цією програмою, закінчується термін трирічної візи

Предмет дослідження

Програма «Дім для українців»

1 Уряд Великої Британії запустив програму «Дім для українців» (далі «програма») 14 березня 2022 року після російського вторгнення в Україну в лютому 2022 року. Програма дозволяє громадянам Великої Британії виступати спонсорами для громадян України та їхніх сімей, які шукають притулку від війни, і в її рамках особам надається трирічна віза для перебування у Великій Британії з повним доступом до державних послуг, пільг та іншої підтримки.¹ Будь-яка повнолітня особа може виступити в ролі спонсора за умови, що вона пройде перевірку на відповідність критеріям, яку проводить Міністерство внутрішніх справ та місцеві органи влади. Спонсори повинні взяти на себе зобов'язання щодо надання житла біженцям протягом щонайменше шести місяців і можуть претендувати на виплату подяки від уряду за надання придатного житла для проживання українців у розмірі 350 фунтів стерлінгів на місяць протягом перших 12 місяців, а потім 500 фунтів стерлінгів протягом наступних 12 місяців. Крім того, місцевий орган влади у місті проживання спонсора отримує одноразову виплату в розмірі 10 500 фунтів стерлінгів на кожного прибулого (зменшену до 5 900 фунтів стерлінгів після 31 грудня 2022 року) на цілі надання підтримки та сприяння інтеграції.

2 Програмою спільно керують Міністерство з питань вирівнювання можливостей, житлового господарства та громад (DLUHC) і Міністерство внутрішніх справ, які створили спільну робочу групу в березні 2022 року.² Міністерство внутрішніх справ займається переважно операційними питаннями, пов'язаними з оформленням віз і перевіркою придатності спонсора. DLUHC керує всіма аспектами програми з моменту прибуття українців до Великої Британії, тісно співпрацюючи з місцевими органами влади та урядами автономій.

¹ У цьому звіті ми часто називаємо людей, які подають заяви на участь у програмі або прибувають за нею, «українцями» з міркувань зручності. Однак програма також відкрита для людей інших національностей, якщо вони є найближчими родичами громадянина України, який отримав візу за програмою «Дім для українців» або подав заяву на участь у програмі і відповідає її критеріям.

² У цьому звіті ми посилаємося на спільну робочу групу DLUHC та Міністерства внутрішніх справ. Спочатку, у березні 2022 року, програмою керувала спільна команда Міністерства внутрішніх справ і DLUHC. У травні 2022 року це було офіційно оформлено, і програма «Дім для українців» перейшла під керівництво спільної Української гуманітарної робочої групи (робоча група).

Рамки дослідження

3 Вже минула половина дозволеного терміну перебування осіб, які першими прибули до Великої Британії за цією програмою, й надзвичайна фаза реагування уряду Великої Британії на кризу біженців в Україні добігає кінця. Цей звіт має на меті підвищення прозорості шляхом підсумування результатів програми на сьогоднішній день та оцінки витрат і накопиченого досвіду. Ми визначаємо:

- як ця програма була започаткована у прискореному порядку та її цілі (частина перша);
- кількість прибулих та перевірки, проведені щодо заявників та спонсорів (частина друга);
- надане фінансування (частина третя); та
- виклики та майбутні ризики, пов'язані з програмою (частина четверта).

4 Це дослідження не має на меті вивчення фактів і звітування щодо економічної ефективності програми.

5 Програма була розроблена у співпраці з урядами автономій і діє по всій Великій Британії. Уряди Уельсу та Шотландії, за згодою уряду Великої Британії, вирішили виступити у ролі суперспонсорів за цією програмою.³⁴ Це дозволило українцям, які не мали індивідуального спонсора, вказати валлійський або шотландський уряд як спонсора. Уряди Уельсу та Шотландії надавали українцям тимчасове житло доти, доки у них не з'являлася можливість заселитися в помешкання в громаді або доки уряд Уельсу чи Шотландії, працюючи з місцевою владою, не підбирав для них спонсора. Оскільки рішення приймалися урядами автономій, програми суперспонсорства виходять за рамки цього аудиту.⁵ Однак ми розглядаємо фінансування, яке центральний уряд Великої Британії надає місцевим органам влади в Шотландії та Уельсі для підтримки українців, які мають індивідуального спонсора в рамках загальнобританської програми.

6 Ця програма — не єдиний шлях для українців потрапити до Великої Британії у пошуках порятунку від війни. 4 березня 2022 року було запроваджено Програму сімейних віз для українців, яка дозволяє їм приєднатися до членів сім'ї у Великій Британії. Крім того, було створено Програму продовження перебування для українців, які мали тимчасовий дозвіл на перебування у Великій Британії. Станом на 29 серпня 2023 року було подано 111 800 заяв на візу за Програмою сімейних віз та 24 800 заяв за програмою Продовження, тобто обидві програми були значно меншими за обсягами, ніж програма «Дім для українців», за якою було отримано 207 200 заяв. Жодна з цих програм не отримала значного прямого державного фінансування, і не передбачала ані тарифного фінансування, ані виплати «подяки». Таким чином, жодна з цих двох програм не є предметом цього аудиту.

3 Програма діє в чотирьох країнах Великої Британії. Лише Шотландія й Уельс вирішили виступити в якості суперспонсорів; в Англії та Північній Ірландії не існує еквівалентного механізму.

4 Уряд Уельсу призупинив свою роль суперспонсора в червні 2022 року, а уряд Шотландії — в липні 2022 року. Після цього програму суперспонсорства було закрито для нових заявників.

5 Audit Wales наразі проводить аудит того, як уряд Уельсу підтримує українських біженців, приділяючи особливу увагу програмі суперспонсорства валлійського уряду. Очікується, що звіт буде представлений взимку 2023-24 року.

Резюме

Основні висновки

Запуск програми «Дім для українців» та прибуття українців

7 3 березня 2022 року 131 000 українців прибули до Великої Британії за програмою «Дім для українців» (далі «програма»). Програма не має ліміту на кількість прибулих. Ані Міністерство внутрішніх справ, ані Міністерство з питань вирівнювання можливостей, житлового господарства та громад (DLUHC) офіційно не прогнозували кількість прибулих до Великої Британії в рамках програми до її запуску. Кількість прибулих на тиждень досягла піку в 8 200 осіб у тиждень, що закінчився 9 травня 2022 року, й відтоді повільно знижувалася, і зараз щотижнева кількість прибулих стабільно не перевищує 1 000 осіб на тиждень, а загальна кількість прибулих станом на 28 серпня 2023 року становила 131 000 осіб. Найбільша концентрація спонсорів за цією схемою спостерігається на південному сході Англії та в Лондоні (пункти 2.2 – 2.5, Ілюстрація 7 і Ілюстрація 8).

8 Реагуючи на кризу, DLUHC та Міністерство внутрішніх справ швидко розробили та впровадили цю схему з чіткою метою забезпечити прибуття українців у безпечне середовище. Було створено спільну робочу групу, яка змогла скористатися ентузіазмом громадськості, щоб допомогти українцям опинитися в безпеці. Було створено систему, яка дозволила спрямувати щедрість британської громадськості на спонсорську допомогу: за перший тиждень після того, як уряд звернувся до громадян з проханням висловити свою зацікавленість у наданні спонсорської підтримки, було отримано понад 180 000 повідомлень про зацікавленість. Загалом, до 12 вересня 2023 року 73 759 осіб подали заяви на спонсорство українського гостя за цією схемою. DLUHC визнає, що початкові інструкції щодо висловлення зацікавленості не були чіткими, що могло призвести до відсіву та втрати зацікавленості потенційних спонсорів. Перші люди прибули до Великої Британії 28 березня 2022 року, трохи менше ніж через чотири тижні після оголошення початку програми і через п'ять тижнів після вторгнення Росії в Україну. Відтоді було визначено більш повний набір цілей цієї програми, зокрема щодо сприяння добробуту людей та виходу із спонсорських домовленостей (пункти 1.4, 1.7, 1.10, 1.13 та Ілюстрація 3)

9 3 часом DLUHC змінило свої внутрішні показники ефективності програми і має намір досягти їх до березня 2025 року, але не визначило, якого рівня ефективності воно очікує досягти до цього часу за п'ятьма з шести з цих показників. DLUHC не надає зовнішні звіти про свою діяльність, але в квітні 2023 року воно оновило внутрішні показники ефективності, встановлені в березні 2022 року, визначивши для себе вісім ключових показників ефективності, за трьома з яких не було визначено цільових значень. У вересні 2023 року DLUHC знову оновило свої КПЕ, видаливши п'ять з наявних КПЕ та додавши три нових показники, отримавши таким чином шість показників, як показано на **Ілюстрації 1**. Наразі воно досягає цілей по двом з них — щодо завершення місцевими органами влади перевірок на убезпечення вразливих осіб та щодо профілактики бездомності з метою забезпечення відповідності загальним рівням бездомності. DLUHC також має три цілі щодо успішного підбору нових спонсорів, підтримки доступу українців до приватного сектору оренди житла та допомоги українцям, які претендують на отримання універсального кредиту, у працевлаштуванні. DLUHC вважає, що знаходиться на шляху до досягнення цих трьох цілей до березня 2025 року, незважаючи на те, що не встановлює жодних проміжних цілей. Крім того, воно має на меті залучити 10 000 осіб до програми з вивчення англійської мови та комплексної підтримки у працевлаштуванні до серпня 2024 року, і станом на вересень 2023 року до цієї програми було залучено 5 400 осіб (пункти 1.14 та 1.15).

Ілюстрація 1

Ключові показники ефективності програми Міністерства з питань вирівнювання можливостей, житлового господарства та громад (DLUHC) «Дім для українців», вересень 2023 року

DLUHC застосовує шість ключових критеріїв для моніторингу успіху цієї програми

Критерій	Вимірювання	Ціль	Поточні показники
Безпечне спонсорське житло	% завершених перевірок органами місцевої влади (ОМБ) порівняно з кількістю прибулих	95%-100% до 31 березня 2025 року	99% станом на 12 вересня 2023 року
Підбір нових спонсорів для вже прибулих гостей	% людей, які подали заяву на підбір нового спонсора з позитивними результатами	80% до 31 березня 2025 року	72% станом на 12 вересня 2023 року
Профілактика бездомності	Забезпечувати профілактику бездомності для українців на рівні або вище 46% відповідно до загальної статистики бездомності у 2023-24 році	46% до 31 березня 2025 року	63% станом на 31 серпня 2023 року
Підтримка у працевлаштуванні – STEP Ukraine	Програма з вивчення англійської мови та комплексного працевлаштування STEP Ukraine, у межах якої надається підтримка до 10 000 українців	До 10 000 між серпнем 2023 та серпнем 2024 року	5 400 реєстрацій станом на 11 вересня 2023 року
Підтримка в переході до самостійного проживання	Групи, які переходять від спонсорства до приватної оренди житла	60% до 31 березня 2025 року	44% станом на 12 вересня 2023 року
Підтримка у працевлаштуванні – заробіток	% українців, які претендують на універсальний кредит і декларують доходи	60% до 31 березня 2025 року	49% станом на 12 серпня 2023 року

Джерело: Аналіз документації Міністерства з питань вирівнювання можливостей, житлового господарства та громад, проведений Національним аудиторським офісом

Оформлення віз та убезпечення

10 Станом на кінець липня 2023 року Міністерство внутрішніх справ отримало понад 182 000 заяв, 77% з яких було опрацьовано протягом 15 робочих днів, хоча для останніх заявників темпи обробки сповільнилися.⁶

До квітня 2023 року Міністерство внутрішніх справ не встановлювало цільових термінів обробки віз за цією програмою, заявляючи, що основна увага приділяється якнайшвидшому опрацюванню віз. Міністерство визнає, що не змогло опрацьовувати візи так швидко, як хотіло, на початку запровадження програми, коли потреба українців у притулку була найбільш нагальною. Наприклад, 18% заяв, поданих у березні 2022 року, були оброблені протягом п'яти робочих днів. Вже у травні 2022 року цей показник збільшився, і до 71% заяв розглядалося протягом п'яти робочих днів, значною мірою завдяки тому, що Міністерство внутрішніх справ переорієнтувало багатьох своїх візових працівників на опрацювання віз для українців, і залучило 554 співробітників з інших департаментів. Однак, починаючи з червня 2022 року, час обробки візових заяв значно збільшився, а кількість заяв, обробка яких зайняла або займе більше 15 робочих днів, зросла з 19% заяв, поданих у червні 2022 року, до 63% у липні 2023 року (пункти 2.7-2.10 та Ілюстрація 9).

11 DLUHC та Міністерство внутрішніх справ вважають загрози для вразливих осіб одним із найбільших потенційних ризиків у цій програмі і запровадили перевірки потенційних спонсорів та українців. Станом на 30 червня 2023 року 66% усіх прибулих за цією програмою становили жінки, а 30% усіх прибулих — особи віком до 18 років. Очікується, що поряд з перевірками потенційного спонсора та інших повнолітніх членів домогосподарства спонсора, місцеві органи влади проводитимуть додаткові перевірки. Однак перевірки, які виконують місцеві органи влади, не обов'язково повинні бути завершені до прибуття українців до Великої Британії. DLUHC вважало, що цей ризик був прийнятним, враховуючи бажання допомогти українцям якнайшвидше покинути Україну. Деякі місцеві органи влади вважали, що інструкції, які вони отримали на початку програми, коли кількість прибулих українців була найбільшою, були недостатніми. Особливо це стосувалося інструкцій щодо очікувань від перевірки для убезпечення вразливих осіб та перевірки житла. Ці місцеві органи влади загалом вважають, що з початку дії програми інструкції покращилися. DLUHC не має вичерпних даних про те, як часто гості прибували до завершення всіх перевірок. Дані, внесені місцевими органами влади в основну систему даних DLUHC, показують, що з приблизно 66 000 перевірок, завершених до вересня 2023 року, 2 516 були відмічені як «не пройдені». У DLUHC повідомили нам, що не всі з них пов'язані з питаннями убезпечення, оскільки, наприклад, деякі місцеві органи влади реєструють перевірки як «не пройдені» у випадках відкликання спонсором своєї згоди на участь у програмі. У міністерстві не знають справжньої кількості випадків непроходження перевірки (пункти 2.12 і 2.15-2.18, а також Ілюстрація 10).

⁶ Кількість 182 000 заяв не включає в себе відкликаних заяви, наприклад, коли якась особа подавала декілька заяв, і лише одна з них була розглянута. Коли ми говоримо про розглянуті заяви, ми маємо на увазі заяви, за якими Міністерство внутрішніх справ зареєструвало результат, наприклад, «видано» або «відмовлено».

12 Було виявлено не дуже багато проблем, пов'язаних із забезпеченням, але дані про деякі з них є неповними. Згідно з даними DLUHC, менш ніж 1% українських сімей, які беруть участь у програмі, потребували пошуку нового спонсора через проблеми з забезпеченням, хоча DLUHC не вимагає від місцевих органів влади повідомляти про всі випадки підбору нових спонсорів. Робоча група створила експертні групи для вивчення окремих ризиків, пов'язаних з забезпеченням, як-от сучасне рабство. Експерти дійшли висновку, що, зважаючи на наявні дані, ці ризики є помірними або низькими. Експертні групи з питань ризику завдання шкоди дорослим і дітям, зазначили, що дані та факти на підтвердження цих ризиків є обмеженими, і рекомендували DLUHC працювати над покращенням картини даних з питань забезпечення, де це можливо (параграфи 2.14 та 2.17).

Фінансування програми

13 Станом на кінець вересня 2023 року уряд виділив 2,1 млрд фунтів стерлінгів на фінансування цієї програми, і DLUHC продовжує фінансувати новоприбулих і спонсорів. 1,9 млрд фунтів стерлінгів з цих коштів надало DLUHC, з яких:

- 1,14 млрд фунтів стерлінгів надійшло безпосередньо до місцевих органів влади у вигляді тарифного фінансування;
- 100 млн фунтів стерлінгів було виплачено спонсорам як подяку за надання житла. Фінансування виплат «подяк» і тарифних платежів продовжується, оскільки нові люди приїжджають до Великої Британії; і
- У грудні 2022 року DLUHC оголосило про виділення 650 млн фунтів стерлінгів місцевим органам влади через Житловий фонд місцевих органів влади (LANF) (500 млн фунтів стерлінгів) на придбання житлового фонду та 150 млн фунтів стерлінгів на заходи із запобігання бездомності в цілому. Це фінансування має на меті сприяти зниженню рівня бездомності серед людей, які проживають на території органів місцевої влади, зокрема тих, хто перебуває у Великій Британії за програмою «Дім для українців». Місцеві органи влади повинні витратити всі кошти, виділені в рамках цього фінансування, до кінця березня 2024 року.

Крім того, Міністерство освіти виділило 171 млн фунтів стерлінгів місцевим органам влади для надання допомоги українцям в Англії у сфері освіти та догляду за дітьми (пункти 3.2, 3.6 та 4.16, а також Ілюстрація 11).

14 Уряд обрав підхід до фінансування цієї програми, відмінний від підходу, який застосовувався у нещодавніх програмах переселення для постійного проживання у Великій Британії. На відміну від нещодавніх програм переселення, як-от Програма переселення громадян Афганістану (ACRS), у рамках програми «Дім для українців» пропонується тимчасове, а не постійне переселення. Уряд не несе регулярних витрат на оплату проживання в рамках цієї програми, оскільки житло надають спонсори. Визнаючи це, уряд вирішив запропонувати спонсорам виплати «подяк», розмір яких спочатку складає 350 фунтів стерлінгів на місяць і збільшується до 500 фунтів стерлінгів на місяць після закінчення 12 місяців проживання гостей у країні. За підрахунками DLUHC, це означає, що воно платить 6 фунтів стерлінгів на людину за ніч (8 фунтів стерлінгів після збільшення до 500 фунтів стерлінгів) за цією програмою. Для порівняння, як зазначається в економічному обґрунтуванні програми «Дім для українців», витрати на проживання за програмою ACRS у «проміжному житті», наприклад, у готелях, оцінювалися в 98 фунтів стерлінгів на особу за ніч (пункти 3.3, 3.6 і 3.7).

15 Тарифне фінансування за цією програмою, яке DLUHC надає місцевим органам влади, є одноразовою виплатою, тоді як за програмами переселення для постійного проживання місцеві органи влади отримують багаторічне фінансування. Кожному органу місцевої влади надається 10 500 фунтів стерлінгів на кожного прибулого українця в очікуванні, що ці гроші будуть використані для підтримки прибулих протягом першого року перебування у Великій Британії. Ця сума була зменшена до 5 900 фунтів стерлінгів для прибулих після 31 грудня 2022 року. За програмою ACRS місцеві органи влади отримують 10 500 фунтів стерлінгів на кожного прибулого громадянина Афганістану в рік прибуття і потім ще 6 000 фунтів стерлінгів на другий рік і 4 020 фунтів стерлінгів на третій рік. Програма переселення сирійських вразливих осіб — ще одна програма постійного переселення, яка діяла до 2021 року, — також передбачала багаторічне фінансування, причому центральний уряд надавав фінансування місцевим органам влади протягом п'яти років (пункти 3.2, 3.3 і 4.2).

16 У DLUHC не було достатньо даних про витрати місцевих органів влади у 2022-23 роках, щоб повністю зрозуміти, як місцеві органи влади використовували кошти, отримані у межах тарифного фінансування. Воно запросило ці дані за 2023-24 рік. Тарифне фінансування, що надається місцевим органам влади, не є цільовим, тобто місцеві органи влади можуть вільно використовувати його так, як вони вважають за потрібне для задоволення місцевих потреб. Визначаючи розмір тарифного платежу, DLUHC провело орієнтовну оцінку того, як місцеві органи влади можуть використати 10 500 фунтів стерлінгів тарифного фінансування, але не поділилося з ними цією інформацією, оскільки хотіло надати їм гнучкість у витрачання коштів. Натомість воно визначило високі очікування щодо того, як витратити ці гроші, наприклад, на проведення перевірок для забезпечення, допомогу бездомним та сприяння інтеграції в громаду. DLUHC не зобов'язало місцеві органи влади звітувати про те, на що вони використали ці кошти, і лише деякі з них вирішили робити це добровільно. Згодом міністерство передбачило таку звітність за 2023-24 рік, щоб краще зрозуміти, як використовуються ці кошти. Місцеві органи влади, з якими ми спілкувалися, високо оцінили таку гнучкість у використанні коштів. Оскільки подальшого фінансування, окрім початкового тарифного платіжу, не передбачено, деякі місцеві органи влади повідомили нам, що залишили певну суму коштів в резерві на випадок фінансових потреб, які можуть виникнути у зв'язку з цією програмою в майбутньому (параграфи 3.4 і 3.5, а також Ілюстрація 12).

Ризики та виклики, пов'язані з цією програмою

Повнота та точність даних

17 Після безкоштовного випробувального періоду DLUHC уклав прямий контракт на підтримку основної системи даних для цієї програми — тип угоди, щодо якої згодом висловлював застереження головний комерційний директор уряду. Щоб швидко запустити програму, у березні 2022 року DLUHC прийняло пропозицію від компанії Palantir, яка є учасником рамкової угоди про надання цифрових послуг у державному секторі, щодо надання шестимісячної безкоштовної підтримки у створенні основної системи даних для керування даними і моніторингу програми. Після завершення безкоштовного шестимісячного випробувального періоду у вересні 2022 року, DLUHC підписало 12-місячний контракт з компанією Palantir вартістю 4,5 млн фунтів стерлінгів без урахування ПДВ без конкурсного відбору. DLUHC заявило, що надало пріоритет впровадженню програми перед заміною програмного забезпечення, але визнало, що після закінчення 12-місячного контракту воно має планувати відмову від Palantir, оскільки, за оцінкою DLUHC, ця платформа, можливо, не є оптимальним рішенням за вартістю. У лютому 2023 року головний комерційний директор уряду направив компанії Palantir листа, в якому висловив занепокоєння практикою пропонування послуг державним замовникам за нульову або номінальну вартість з метою отримання комерційної переваги, що суперечить принципам публічних закупівель, які зазвичай вимагають відкритої конкуренції. На початку 2023 року DLUHC дослідив можливість міграції з системи Palantir на альтернативну платформу до закінчення поточного контракту. Було виявлено низку потенційних проблем, пов'язаних з міграцією, зокрема те, що нова система може бути не впроваджена вчасно, може мати проблеми з якістю та коштувати дорожче через початкові витрати нового постачальника. У DLUHC зазначили, що якщо нова система не буде впроваджена вчасно, це може створити ризики для схеми для несупроводжуваних неповнолітніх осіб і процесів убезпечення в цілому. З огляду на ці проблеми, у вересні 2023 року DLUHC ще на 12 місяців продовжило контракт з Palantir вартістю 5,5 млн фунтів стерлінгів без урахування ПДВ (пункти 3.10-3.13).

18 DLUHC зобов'язав місцеві органи влади надавати лише окремі дані, що перешкоджає розумінню того, як працює програма. Основна платформа даних дозволяє DLUHC, Міністерству внутрішніх справ і місцевим органам влади обмінюватися певними ключовими даними щодо програми, включаючи дані про подальше переміщення українців після прибуття. Через прискорений графік створення програми перед її запуском не було проведено звичайних досліджень і випробовувань цієї платформи. Проблеми на початковому етапі, як-от спосіб представлення даних із систем Міністерства внутрішніх справ, пов'язаних з дублюванням заяв, а також відсутність користувацького тестування, призвели до того, що місцеві органи влади не розуміли, як використовувати основну платформу даних. Щоб зменшити адміністративне навантаження на місцеві органи влади, DLUHC вирішило не вимагати збору деяких даних. Незважаючи на подальше вдосконалення платформи після отримання зворотного зв'язку від місцевих органів влади, рішення DLUHC не вимагати цього призвело до того, що деякі місцеві органи влади продовжують надавати звіти безсистемно. Наприклад, DLUHC не може точно повідомити, для скількох українців було підібрано нових спонсорів в рамках програми, або скільки осіб назавжди вийшли з програми (пункти 3.10-3.14).

19 Місцеві органи влади надають дані про бездомність у межах цієї програми на добровільних засадах, а це означає, що DLUHC не має точної інформації про те, скільки людей, які прибули за цією програмою, наразі є бездомними. Рівень надання даних варіюється: близько 30% місцевих органів влади в Англії не надають DLUHC даних про бездомних учасників програми регулярно. Станом на кінець серпня 2023 року місцеві органи влади повідомили DLUHC, що 4 890 сімей в Англії, які мають візи за програмою «Дім для українців», стали бездомними або можуть стати бездомними протягом 56 днів, що становить 8% від 65 117 сімей в Англії, які прибули за цими візами. З початку 2023 року в будь-який момент часу приблизно від 600 до 800 українських сімей проживають у тимчасовому житлі в Англії, але DLUHC не знає, скільки з цих є учасниками програми «Дім для українців». Зі збільшенням кількості спонсорських угод, що добігають кінця, ризик бездомності, ймовірно, зростатиме (пункт 4.12 та Ілюстрація 14).

Надання придатного житла

20 Місцеві органи влади вживають низку заходів, щоб забезпечити українців придатним житлом після закінчення першого періоду проживання у спонсора.

DLUHC зобов'язався виплачувати подяки протягом двох років у період дії трирічної візи за програмою, тобто, якщо спонсори не забажають приймати українців без цих виплат, або якщо DLUHC не продовжить виплати спонсорам на третій рік, знадобляться інші рішення щодо забезпечення житлом. Для перших прибулих за цією програмою виплати «подяк» спонсорам наразі мають припинитися в березні 2024 року. З опитаних навесні 2023 року українців, які перебували у Великій Британії від восьми місяців до трохи менше 12 місяців, 45% все ще проживали в житлі, наданому першим спонсором. Тридцять чотири відсотки повідомили, що зараз вони орендують житло, хоча деякі представники місцевої влади повідомили нам, що велика кількість спонсорів живе у заможних районах, через що українцям буде складніше переїхати в приватне орендоване житло поблизу. Представники місцевої влади, з якими ми спілкувалися, розповіли про низку заходів, яких вони вжили для захисту людей, що беруть участь у програмі, від бездомності, використовуючи кошти тарифного фінансування, зокрема на підбір нових спонсорів і допомогу в оренді житла в приватному секторі. Крім того, місцеві органи влади витратили 500 млн фунтів стерлінгів з коштів LANF на придбання 905 додаткових помешкань, і наразі DLUHC прогнозує, що до кінця 2023-24 року буде придбано загалом 3 365 помешкань, з яких 2 880, як очікується, будуть використані для розміщення українців (пункти 4.2, 4.9, 4.13, 4.16 та Ілюстрації 2, 13 і 15).

Майбутні рішення щодо віз

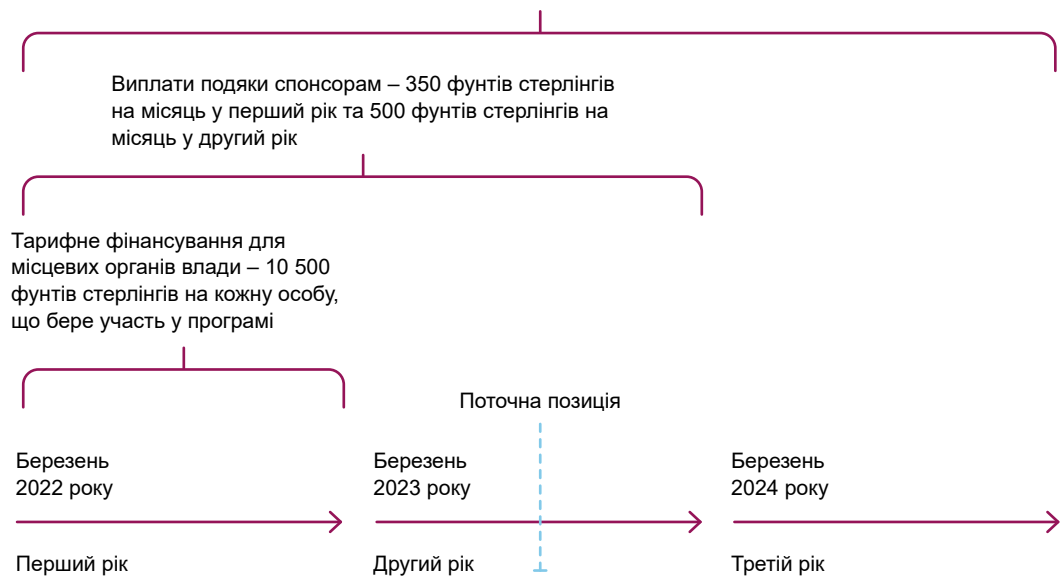
21 У людей, які прибули за цією програмою першими, термін дії віз закінчується навесні 2025 року, і поки що незрозуміло, чи має уряд намір продовжити дію цих віз. Надання фінансування та цільової підтримки закінчуються до цієї дати, якщо уряд не вирішить їх продовжити (див. **Ілюстрацію 2**). Уряд повідомив нам, що він тримає цю програму під контролем, зокрема необхідність продовження у майбутньому. Будь-яке рішення щодо майбутнього буде прийнято вчасно з огляду на впровадження нових операційних процесів. Уряд знає про бажання українського уряду підтримати українців у поверненні на батьківщину, коли це буде безпечно, щоб сприяти відновленню країни (пункти 4.2 і 4.3).

Ілюстрація 2

Огляд тарифного фінансування, виплат спонсорам та візової ситуації для українців, які прибували за програмою «Дім для українців» у березні 2022 року

Віза за програмою «Дім для українців» дійсна протягом трьох років, але тарифне фінансування цієї програми, що надається місцевим органам влади, та виплати спонсорам передбачені лише на один та два роки відповідно

Віза за програмою «Дім для українців» – дійсна протягом трьох років

ПРИМІТКА

- 1 Тут представлено фінансування з розрахунку на одного українця (тобто тарифне фінансування) або на одного спонсора (виплати «подяки»). На фінансування цієї програми також були виділені інші нецільові кошти, наприклад, 500 млн фунтів стерлінгів для Житлового фонду місцевих органів влади та 150 млн фунтів стерлінгів для профілактики бездомності. Ці кошти мали допомогти у профілактиці або зменшенні рівня бездомності серед людей, які проживають на території у веденні місцевих органів влади, зокрема тих, хто прибув за програмою «Дім для українців».

Джерело: Аналіз оприлюдненої документації Міністерства з питань вирівнювання можливостей, житлового господарства та громад, проведений Національним аудиторським офісом

Керування програмою та ресурсне забезпечення

22 DLUHC та Міністерство внутрішніх справ скоротили кількість персоналу, виділеного для підтримки програми, оскільки початкова кризова фаза вже минула. У квітні 2023 року основна робоча група, яка керує програмою, була переведена у відомство нового директорату в складі DLUHC, і в її компетенцію було включено керування програмою переселення з Гонконгу, а також співпраця з Міністерством внутрішніх справ у сфері забезпечення придатного житла для тих, хто прибуває до Великої Британії за програмами для афганців. DLUHC планує, що до кінця березня 2024 року в цій сфері працюватиме 100 співробітників в еквіваленті штатної одиниці (FTE) порівняно з 161 співробітником цільової групи на кінець 2022 року. Міністерство внутрішніх справ вже значно скоротило кількість співробітників, які займаються оформленням віз, з понад 1000 у червні 2022 року до 110 станом на вересень 2023 року (пункти 4.18 та 4.19).

Заключні зауваження

23 У період з 18 березня 2022 року по 28 серпня 2023 року уряд успішно надав підтримку 131 000 українців, які приїхали до Великої Британії в рамках цієї програми, забезпечивши виконання загальної мети уряду — забезпечити прибуття українців до безпечного середовища. Щедрість британських громадян, готових прийняти людей з України означала, що урядова робоча група змогла швидко розробити програму, а уряд — запровадити заходи для управління важливими ризиками на початковому етапі.

24 Майбутнє цієї схеми поки що незрозуміле. Очікується, що вона діятиме щонайменше ще три роки, а трирічні візи і надалі затверджуватимуться щодня. Зважаючи на невизначеність становища українців у Великій Британії, уряд незабаром повинен буде прийняти кілька рішень, зокрема, про те, чи продовжувати виплати спонсорам на третій рік дії віз, а також про те, яке додаткове фінансування, якщо таке буде потрібно, необхідно надати місцевим органам влади у межах подальшої підтримки цієї програми. Приймаючи рішення, уряд повинен буде також врахувати бажання українського уряду щодо повернення людей на батьківщину, як тільки це буде безпечно для них. Зараз у деяких українців залишилося менше 18 місяців дії візи, що створює нові виклики для громадян і місцевих органів влади. Уряду також потрібно буде ретельно контролювати ключові ризики програми, як-от загрози для вразливих осіб і, зокрема, загрозу зростання бездомності через це, що все більша кількість спонсорських домовленостей добігає кінця.